

SPOLOČENSKÁ PRESTAVBA A PRESTAVBA FILOZOFIE

Zo stratégie urýchlenia sociálno-ekonomického rozvoja socializmu a s ňou nerozlučne spätou prestavbou všetkých oblastí života spoločnosti, vyplynula aj objektívna nevyhnutnosť prestavby spoločenských vied; platí to aj pre filozofiu. Výrazne na to poukázali M. Gorbačov a J. Ligačov na všezväzovej porade vedúcich katedier spoločenských vied na sovietskych vysokých školách (1. 10. 1986), A. Jakovlev na zasadaní sekcie spoločenských vied AV ZSSR (marec 1987), akademik P. Fedosejev i viacerí predstavitelia nášho politického života.

Viacerí poprední predstavitelia našej filozofie sa už vyslovili pri rôznych príležitostiach o jej úlohách v procese prestavby. Naša filozofia si ako celok uvedomuje svoju spoluzodpovednosť za teoretické rozpracovania stratégie a taktiky urýchlenia, za úspešnú realizáciu revolučnej prestavby spoločnosti v špecifických podmienkach ČSSR.

Pravda, koncentrácia aktuálnych úloh našej filozofie v kontexte spoločenskej prestavby si nárokuje hlbokú a realistickú analýzu rozpornej cesty, ktorou sa marxisticko-leninská filozofia uberala v podmienkach Slovenska, pravidelné zobrazenie jej víťazstiev i prehier, úspechov i nedostatkov; takúto analýzu zatiaľ nemáme ukončenú. Všeobecne sa však uznáva, že vývin filozofickej tvorby na Slovensku má vzostupný trend, že sa jej úroveň v podstate vyrovnala s úrovňou v ČSR; že dnešná generácia filozofov tvorivo nadviazala na priekopnícke pôsobenie zakladateľov marxisticko-leninskej filozofie na Slovensku; že sa nádejne formuje nová generácia filozofov, schopná prekročiť hranice možností a schopností našej generácie; a že sa pôvodnými i prekladovými dielami vytvoril solídny základ pre ďalší, kvalitatívne vyšší rozvoj filozofickej tvorby.

To všetko sú nesporné pozitíva, zamerané najmä od začiatku sedemdesiatych rokov.

Súčasne s tým nemožno nevidieť, že naša filozofia ako celok ešte v značnej miere zaostáva za novými potrebami a nárokmi spoločenskej praxe, tobôž za náročnými požiadavkami, ktoré sa vynárajú v procese revolučnej prestavby spoločnosti. Zatiaľ sa nepodarilo rozvinúť filozo-

fickú tvorbu na takú úroveň, aby filozofia zaujala to miesto v systéme spoločenskej praxe a v duchovnom živote spoločnosti, ktoré by podľa povahy vecí zaujať mala. Vo všeobecnosti tkvie príčina v tom, že popri pozitívnych trendoch sa v jej doterajšom vývine udomácnilo aj mnoho negatívnych činiteľov, ktoré znižujú efektívnosť využitia akumulovaného poznatkového potenciálu a ktoré sú poplatné dôsledkom zjednodušenej, dogmatickej interpretácie Marxovho a Leninovho filozofického dedičstva.

Otvorené, fundované, analytické a kritické diskusie k stavu a ďalšiemu smerovaniu našej filozofie sú preto dnes jednoducho nevyhnutné, ak sa má filozofický front s nárokmi prestavby seriózne zaoberať a vyrovnávať.

Redakcia nášho časopisu chce tiež realizáciu tohto cieľa v rámci svojich možností podporovať.

V tomto čísle prinášame preto materiály z teoretického seminára, ktorý usporiadala Slovenská filozofická spoločnosť v septembri 1987 v Krpáčovej pod názvom Úlohy filozofie v spoločenskej prestavbe a prestavba filozofie. Pokladáme tieto materiály za podnetný prínos k riešeniu danej problematiky.

Redakcia vítá ohlasy svojich čitateľov a, prirodzene, aj ďalšie príspevky.